

Fakta om Skolenkäten 2023

1 Inledning

Skolinspektionen granskar regelbundet all skolverksamhet i hela landet. Målet är att bidra till en god och likvärdig utbildning i en trygg miljö för alla barn och elever. Skolenkätens syfte är att utgöra underlag till dessa granskningar och avser att mäta hur skolan upplevs av elever, undervisande lärare och vårdnadshavare.

För skolorna är det obligatoriskt att delta och uppgifter samlas in utifrån 26 kap, 7 § uppgiftsskyldighet vid tillsyn. Skolenkäten genomförs årligen och skolorna deltar vartannat år.

Enkäternas innehåll utgår från skollagen och läroplanerna för förskoleklassen, grundskolan, grundsärskolan, fritidshemmet och gymnasieskolan men begränsas till det som finns beskrivet i Skolinspektionens bedömningsgrunder för granskningen¹. Särskilt fokus har områden som kan vara svåra att få information om via andra källor, till exempel trygghet och studiero.

Enkäter riktas till elever i årskurs 5, 8 och gymnasieskolans år 2, undervisande lärare i grund- och gymnasieskola samt vårdnadshavare till barn i förskoleklass, grundskola och grundsärskola.

Nedan följer en kvalitetsdeklaration för Skolenkäten som genomfördes vårterminen 2023.

2 Enkäternas innehåll

Undersökningens resultat sammanfattas i frågeområden som redovisas genom 17 index som består av två till fem enkätfrågor. Frågeområdena är anpassade till vad respektive respondentgrupp har kännedom om och kan bedöma från sitt

¹ <https://www.skolinspektionen.se/inspektion-och-tillstand/inspektion-steg-for-steg/under-inspektion/sa-bedoms-skolor/>

perspektiv. Sju frågeområden gäller alla respondentgrupper, tre besvaras av elever och undervisande lärare, ett av elever och vårdnadshavare och sex endast av undervisande lärare.

Frågeområden för alla respondentgrupper

Information

Stimulans

Stöd

Bemötande - elever

Studiero

Trygghet

Elevhälsa

Specifika frågeområden för elever och undervisande lärare

Kritiskt tänkande

Elevinflytande

Förhindra kränkningar

Specifika frågeområden för elever och vårdnadshavare

Bemötande – lärare

Specifika frågeområden för undervisande lärare

Särskilt stöd

Jämställdhet

Bedömning och betygsättning

Pedagogiskt ledarskap

Uppföljning

Samverkan

Därutöver tillkommer frågor om fritidshem som riktas till vårdnadshavare vars barn deltar i denna verksamhet. Totalt är det 28 frågor till vårdnadshavare, 30 frågor till elever och 39 frågor till undervisande lärare. Bakgrundsuppgifter om skolenheterna är huvudman, kommun, driftsform, totalt antal elever samt för

elever även klass. Elever och vårdnadshavare tillfrågas om elevens kön för att möjliggöra jämförelser mellan pojkar och flickor.

3 Datainsamling

3.1 Population och urval

Bruttolistan över samtliga grund-, grundsär- och gymnasieskolenheter har Skolinspektionen hämtat från Skolverkets skolenhetsregister². Urvalet bestod av 3 221 grund-, grundsär- och gymnasieskolenheter.

3.2 Datainsamlingen

Skolinspektionen uppdrog åt Origo Group att genomföra datainsamlingen. Undersökningen genomfördes under perioden oktober 2022 – mars 2023.

29 oktober 2022 skickades ett informationsbrev till deltagande huvudmän och 12 december 2022 – 10 januari 2023 registrerade skolenheterna kontaktuppgifter samt antal elever och undervisande lärare i verksamheten som sedan ligger till grund för datainsamlingen.

Enkäten var öppen att besvara 23 januari – 3 mars. Framställningstiden för rapporteringen var cirka sex veckor och 26 april levererades totalrapport, skolenhets- och huvudmannarapporter, teknisk rapport och övriga sammanställningar till Skolinspektionen.

För elever och undervisande lärare besvarades enkäten via en individuell inloggningskod. Elever som studerade på distans hade möjlighet att svara via en klass-specifik inloggningskod. Vårdnadshavare besvarade enkäten via en inloggningskod som var unik för varje skolenhet och skolform³.

4 Redovisning och statistik

Statistiken redovisas på huvudmannanivå för huvudmän med minst två skolenheter samt på skolenhetsnivå. För alla redovisningar krävs minst 5 svarande (se 8.3.1. Redovisningsprinciper för kvalitet och anonymitet).

² <https://www.skolverket.se/skolutveckling/statistik/skoladresser-fran-skolenhetsregistret>

³ I praktiken betyder det att en elev som studerar på distans samt vårdnadshavare i praktiken skulle kunna besvara enkäten flera gånger. Se vidare under rubriken kvalitet.

Resultaten för enskilda huvudmän och skolenheter redovisas i form av pdf-rapporter som finns publicerade på Skolverkets webbplats, [Sök rapporter och beslut från Skolinspektionen - Skolverket](#)

Resultaten redovisas även i Exceltabeller som innehåller resultaten för alla deltagande huvudmän och skolenheter, www.skolinspektionen.se/skolenkaten.

4.1.1 Pdf-rapporter per huvudman och skolenhet

För en överblick av resultaten på huvudmannnivå eller skolnivå redovisas en boxplot för varje frågeområde där det går att se de egna resultaten i jämförelse med alla deltagande enheter i undersökningen. Därutöver redovisas indexvärde för respektive frågeområde samt medelvärde och andel per svarsalternativ för enskilda enkätfrågor.

4.1.2 Exceltabeller med resultat för alla deltagande huvudmän och skolenheter

I Exceltabellerna redovisas antal svarande, svarsfrekvens, indexvärde för varje frågeområde samt medelvärde, antal svar och andel per svarsalternativ för enskilda enkätfrågor för alla deltagande huvudmän och skolenheter. För elevenkäten särredovisas resultaten även för flickor och pojkar för de huvudmän och skolenheter där mängden svar så tillåter.

5 Kvalitet och tillförlitlighet

5.1 Svarande och svarsfrekvens

Resultatredovisningen baseras på svar från 147 116 elever (svarsfrekvens 82%), 46 109 svar från undervisande lärare (svarsfrekvens 71%) samt 216 159 vårdnadshavare (svarsfrekvens 31%). Av de som besvarat enkäten är det 0,1% av eleverna och vårdnadshavarna som hoppat över en eller flera frågor eller besvarat enkäten fortare än vad som kan anses rimligt (kortare tid än 30 sekunder). Inget partiellt bortfall förekommer bland undervisande lärare.

Antal svarande och svarsfrekvenser samt andel skolenheter som erhåller resultat redovisas som bilaga.

5.2 Enkätens validitet och reliabilitet

Enkätfrågorna har genomgått testning med kognitiva intervjuer för att säkerställa svarens validitet. Vissa frågor har ett relativt högt antal respondenter som

svarar *Vet ej* framför allt bland vårdnadshavare med barn i förskoleklass eller särskola där föräldrarna inte har hunnit få en bild av vissa kvalitetsaspekter och har barn som inte kan förmedla sina upplevelser. Det är dock viktigt att dessa elever också ges möjlighet att bli representerade i undersökningen genom svar från de vårdnadshavare som upplever att de kan besvara frågorna. Vidare, i skolor med väsentliga problem så bör vårdnadshavarna vara medvetna om detta och därigenom kunna svara på detta.

Reliabiliteten kan variera för olika frågor. De kognitiva intervjuerna visar att respondenterna vanligen gör övergripande bedömningar som inte enbart rör de närmaste dagarna och veckorna. Men i vissa fall kan t.ex. frågor om trygghet påverkas av en speciell händelse på skolan dagarna eller veckorna före undersökningen.

Flera pilottester har genomförts för att bedöma frågornas validitet och reliabilitet. Dessa finns beskrivna i flera arbetsrapporter.

5.2.1 Förändring av enkäterna från och med 2022

Samtliga enkäter reviderades från påståendefrågor till direkta frågor. Direkta frågor är lättare att förstå och besvara vilket är särskilt viktigt då Skolenkäten också riktas till yngre elever (åk 5).

Det finns nu endast en enkätversion för varje målgrupp; elever (åk 5, 8 och gymnasiets år 2), undervisande lärare (grundskola och gymnasieskola) och vårdnadshavare (förskoleklass, grundskola och grundsärskola). Färre enkätversioner förenklar och effektiviserar datainsamlingen.

5.3 Skolenkätens styrkor och svagheter

En styrka med Skolenkäten är att det är en totalundersökning under en tvåårsperiod d.v.s. samtliga i de utvalda målgrupperna ges möjlighet att ge sin bild av skolan.

Resultatet för ett specifikt år kan inte förbehållslöst generaliseras till riket, eftersom skolenheterna inte är slumpmässigt utvalda. Dock baseras varje års resultat på ett stort antal svarande och representerar en stor variation av verksamheter sett till typ av utförare, geografi och kommunstorlek.

En annan styrka är de höga svarsfrekvenserna för elever och lärare som ytterligare borgar för representativa resultat, både för skolenheter och totalt för riket.

Att vissa frågeområden blir belysta från olika respondentgruppers perspektiv - elever, undervisande lärare och vårdnadshavare - ökar förutsättningarna för en samlad bild av skolans verksamhet.

Till skillnad från elever och lärare som besvarar Skolenkäten med individuella (anonyma) inloggningsuppgifter, så besvarar vårdnadshavare enkäten med en kod som är unik för skolenheten. Det medför en risk för att samma vårdnadshavare skulle kunna svara flera gånger. Kvalitetskontroller av data görs därför för att hitta eventuella dubletter. Kvalitetsbrister som beror på denna typ av problem bedöms som mycket små. Denna typ av nämnda risk tillsammans med en lägre svarsfrekvens kan göra att resultaten från vårdnadshavare inte är lika tillförlitliga som för elever och lärare. Trots det är vårdnadshavares svar viktiga då de representerar elevgrupper som annars inte kommer till tals i Skolenkäten och de kan förmedla viktiga risksignaler.

Eftersom enkäten till eleverna endast genomförs i vissa årskurser finns det en möjlighet att deras svar inte är representativa för samtliga elever på skolan. Vårdnadshavare representerar alla årskurser men kan ha svårt att bedöma vissa aspekter av skolan som de inte tycker att de har tillräcklig kännedom om. Undervisande lärare har god kännedom om verksamheten, men kan ha svårt att vara kritiska om de uppfattar att de då kritiserar sitt eget arbete eller kan uppfattas som illojala mot den egna skolan. Därför kan det vara en fördel att man kan använda resultaten från flera målgrupper.

6 Jämförbarhet över tid

Enkäten har genomförts sedan 2010. Till och med 2019 har undersökningen genomförts en gång på höstterminen och en på vårterminen. Från och med 2020 så genomförs enkäten enbart under vårterminen.

Sedan 2015 har hälften av alla skolor deltagit varje år men 2020 genomfördes undersökningen med en fjärdedel av alla landets skolor.

Jämförelser över tid kan göras till och med 2021 men med viss försiktighet för åren före 2015. Enkäten genomgick en omfattande revidering inför 2022 och rapporteringen innehåller därför inga jämförelser bakåt. Från 2022 deltar elever i årskurs 8 (tidigare deltog elever i årskurs 9). När enkäten besvaras i årskurs 8 kan eleverna ha större motivation att svara på frågorna om hur man upplever sin skola eftersom de då har större möjlighet att ta del av ett eventuellt förbättringsarbete baserat på enkätresultatet. Vårterminen i årskurs 8 är också mindre stressig för elever och lärare jämfört med vårterminen i årskurs 9.

7 Upplysningstjänster

Frågor om undersökningen besvaras av Skolinspektionen via e-post: skolenkaten@skolinspektionen.se eller telefon 08-586 080 00.

8 Bilagor

8.1 Antal svar och svarsfrekvens

	Totalt antal	Antal svar	Svarsfrekvens ⁴
Elever			
Årskurs 5	62 701	54 770	87 %
Årskurs 8	63 444	51 261	81 %
Gymn år 2	52 497	41 085	78 %
<i>Elever totalt</i>	<i>178 642</i>	<i>147 116</i>	<i>82 %</i>
Undervisande lärare			
Grundskola	48 794	34 440	71 %
Gymnasieskola	16 075	11 669	73 %
<i>Lärare totalt</i>	<i>64 869</i>	<i>46 109</i>	<i>71 %</i>
Vårdnadshavare			
Förskoleklass	61 160	26 825	44 %
Grundskola	566 889	186 920	33 %
Grundsärskola	7 393	2 414	33 %
<i>Vårdnadshavare totalt</i>	<i>635 442</i>	<i>216 159</i>	<i>34 %</i>

⁴ Uppskattad svarsfrekvens för vårdnadshavare som baseras på antalet svar i relation till antalet elever

8.2 Andel skolenheter med resultat

Det krävs minst fem svar för att resultat ska redovisas på skolenhetsnivå. I tabellen nedan presenteras andelen skolenheter som får ett resultat och andel som inte får det på grund av för få svar.

	Totalt	Skolenheter med resultat		Skolenheter utan resultat	
		Antal	Andel	Antal	Andel
Elever					
Åk 5	1 710	1 597	93%	113	7%
Åk 8	858	830	97%	28	3%
År 2	597	573	96%	24	4%
Undervisande lärare					
Grundskola	2 419	2 062	85%	357	15%
Gymnasiet	614	565	92%	49	8%
Vårdnadshavare					
Förskoleklass	1 766	1 446	82%	320	18%
Grundskola	2 421	2 366	98%	55	2%
Grundsärskola	545	180	33%	365	67%

8.3 Redovisningsprinciper och beräkning av index

8.3.1 Redovisningsprinciper för kvalitet och anonymitet

Skolinspektionen har begränsat redovisningen av resultaten för att säkra enskilda individers anonymitet och resultatets tillförlitlighet:

- Om det är färre än fem svar redovisas inte resultat på skolenhetsnivå
- Indexvärden redovisas inte på skolnivå om uppgifterna baseras på under fem svarande
- Tabeller med resultat för enskilda frågor redovisas ej om antal svarande är lägre än 20. Om antalet svar är 10-19 så redovisas istället medelvärdet för ett påstående.
- Antal och andel svarande för ett enskilt svarsalternativ redovisas inte om uppgifterna baseras på under fem svarande. Om endast ett svarsalternativ har färre än fem svarande redovisas inte heller det svarsalternativ som har näst lägst antal svarande. Dessa resultat redovisas istället på följande sätt: * = 1-9 svarande, ** = 10-19 svarande, *** = 20 svarande eller fler. Svarsalternativ med 0 antal svarande redovisas alltid.

8.3.2 Beräkning av index

För att belysa ett frågeområde från flera perspektiv används två till fem frågor per område. Frågorna för ett frågeområde sammanfattas i ett index som kan ge en övergripande bild av resultatet. Beräkningen av ett index går till så att de olika svarsalternativen på de olika frågorna ges ett värde som sedan summeras och delas på antalet svar. Oavsett vilken skala som använts för en enskild fråga omvandlas den till skalan 0-10 så att alla frågor kommer att ges lika stor vikt i det sammanfattande indexet.

För frågor med fyra svarsalternativ sätts värden på följande sätt:

Exempel på svarsalternativ	Värde
Helt och hållet	10
Till stor del	6,67
Till viss del	3,33
Inte alls	0
Vet ej	Exkluderas från beräkningen

För frågor med fem svarsalternativ sätts värdet 10, 7,5, 5, 2,5 respektive 0 på motsvarande sätt.